

OM REINKARNATIONEN

av Pia Hellertz¹

Tänk om vi lever mer än en gång! Tänk om vi lever om och om och om igen? Tänk om det är så att vi inte smutsar ner planeten Jorden för våra barnbarn! Tänk om vi är tvungna att komma tillbaka och ta hand om vår egen skit!

Den danske mystikern, intuitionsbegåvningen och författaren Martinus (1890-1981) har formulerat en världsbild av en sådan storlek och skönhet att den i stora stycken för många kan vara svår att överblicka. Dessutom avviker hans reinkarnationssyn, vad jag kan förstå, från andra synsätt. Jag vill därför i denna artikel utsätta reinkarnationshypotesen för granskning.

Reinkarnationen en grundsten

Hela Martinus världsbild står och faller med hans syn på reinkarnationen. Alla levande väsen är, menar Martinus, stadda i en evig utveckling, genom ständigt högre existentiella tillvaroplan eller riken. Alla levande väsen är "föremål för livets upplevelse"². Enligt Martinus sker utvecklingen genom att varje levande väsen genom en evig utveckling, genom otaliga inkarnationer i materien upplever livet, upplever behag och obehag, lycka och lidande, och lär. Det levande väsendet kan, enligt Martinus, inte undgå att utvecklas och att lära. Oavsett om vi hamnar på villovägar med urspårningar (genom droger, kriminalitet, sexuella perversioner osv) eller vi hamnar i ett livslångt koma eller medvetlöshet genom olyckor och sjukdom, så upplever vi och lär. Och utvecklas.

Begreppet reinkarnation kommer från latinets "re in carne" vilket betyder "åter in i köttet". Det finns andra begrepp, t.ex. pånyttfödelse, återfödelse, själavandring, återförkroppsligande, transmigrasjon³. Det finns avgörande skiljelinjer mellan de olika begreppen, vilka är av intresse för vår diskussion. Jag vill återkomma till de olika synsätten, men först vill jag kort presentera en del av den forskning som gjorts inom området.

Forskning

Den mest kände reinkarnationsforskaren är Ian Stevenson, som 1966 utkom med sin numera klassiska bok *"Twenty Cases Suggestive of Reincarnation"*. I boken beskriver han ingående 20 fall av vad som verkar vara reinkarnationserfarenheter. Han har fortsatt att forska på området och har idag ca 2,600 reinkarnationsfall i sina arkiv. En forskare som följt Stevensons fotspår är den isländske psykologen och parapsykologen Erlendur Haraldsson. En tidig sammanställning på svenska gjordes av läkaren Nils-Olof Jacobson i *"Liv efter döden?"* (1971), vilken visar att det redan 1971 fanns ett enormt rikt material som starkt talade för att vi överlever den fysiska döden och att reinkarnationshypotesen kan anses vara i hög grad rationellt grundad. Det har gått mer än 25 år sedan dess och forskningen har fortsatt.

---

¹ Artikeln var införd i Ny Kultur nr 2, 1996. Den utgör dessutom ett kapitel i min bok *"'Världslärare' eller 'Falsk profet' – En kärleksfull granskning av Martinus kosmologi"* (2002)

² Martinus: Livets Bog (i fortsättningen kallad LB) I, stycke 1

³ En mycket intressant genombelysning av de olika begreppen ger G. de Purucker i Ockult ordbok, Teosofiska bokförlaget.

1984 publicerade Sylvia Cranstons och Carey William *"Reincarnation - A New Horizon in Science, Religion, and Society"*. De har sammanställt arbeten av forskare, teologer, historiker och psykologer, vilka studerat reinkarnationsfenomenet, nära-döden- och utomkroppsupplevelser samt regression under hypnos. Forskningen omkring nära-döden-upplevelser och utomkroppsliga erfarenheter har också ökat och utvecklats. Här var den amerikanske psykiatrikern Raymond A Moody (1975) pionjär. Han samlade och bearbetade berättelser från människor som varit kliniskt döda men återkallats till livet och fann att dessa berättelser hade många gemensamma nämnare, vare sig berättarna kallat sig ateister eller kristna. Han har fortsatt sin forskning och har numera övertygat många skeptiska vetenskapsmän. Tack vare Moody har många andra läkare vågat beskriva vad de upplevt hos sina patienter. En mycket omfattande kartläggning av den forskning som genomförts av nära-döden-upplevelser har gjorts av professorn i kardiologi, dr Michael B Sabom (1982). Han har jämfört patienternas berättelser med journaler och ögonvittnesskildringar och han visar att patienterna i detalj såg vad som verkligen inträffade i sjukrummet under den tid de medicinskt var att betrakta som döda. Barnläkaren Melvin Morse (1998) har undersökt barns upplevelser av döden och funnit att deras upplevelser är lika de vuxnas, trots att de ännu inte blivit kulturellt påverkade. Elisabeth Kübler-Ross och Kenneth Ring är andra läkare som forskat omkring patienternas erfarenheter i samband med dödsögonblicket. I Sverige är det framför allt narkosläkaren Göran Grip, som inspirerat till diskussion omkring upplevelser nära döden. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att forskningen omkring reinkarnationshypotesen och nära-döden-upplevelser med åren kommit att bli omfattande. Den senaste i raden av litteratur på området är Jenny Cockells (1993) *"Sökandet efter mina barn från ett tidigare liv - En sann berättelse"*. Boken skildrar på ett spännande och trovärdigt sätt hur hon söker och så småningom hittar och träffar ett par av "barnen", som idag således är minst dubbelt så gamla som hon.

Reinkarnationsterapi

Det finns också psykoterapeutiska metoder som bygger på reinkarnationstanken. Den kände psykoterapeuten Johan Wretman (1984) ägnade sig en tid åt reinkarnationsterapi och har beskrivit en behandling med en man, som får återuppleva tidigare liv med hjälp av hypnos och därmed bearbetar psykologiska problem. Den amerikanska psykologen och psykoterapeuten Edith Fiore har skrivit böcker om reinkarnationen och om psykoterapi med psykiskt sjuka människor, vilka hon menar är besatta av diskarnerade andar⁴. Psykoterapin går ut på att försöka få de besättande andarna att lämna den "sjuka".

Kritiska röster

En vanlig kritik mot Stevenson är att hans fall vanligtvis återfinns i reinkarnationstroende länder. Man menar att minnena kan vara ett resultat av suggestion och kulturell påverkan. Den finske forskaren och läkaren Reima Kampman skrev redan 1974 en kritisk bok, *"Du är inte ensam"*. Han menade att människor under hypnos utvecklade sidopersonligheter, bl.a. för att tillfredsställa forskaren/psykoterapeuten, och menar sig ha fått bevis för detta i sin forskning. Han likställer det "undermedvetna" med det fenomen som brukar kallas "hinsides" och förklarar detta med att människan behöver mystiken för att vi därmed ska kunna "handskas med våra egna undermedvetna, för oss själva okända känsloreaktioner" (sid 253). En kritik som Moody och Sabom fått är att deras beskrivningar av nära-döden-upplevelserna var starkt färgade av religiösa föreställningar om livet efter döden och att beskrivningarna kunde

---

⁴ Ole Pullar Saxe har redogjort för Edith Fiores rön i *Kosmos* nr 10/1990.

avfärdas som resultat av religiös och kulturell påverkan. Den amerikanske parapsykologen Bill Roll tillhör de skeptiska. Han undrar: "Rör det sig verkligen om överlevnad av ett bestående, individuellt medvetande?"⁵ Han försöker förklara fenomenet att någon minns en tidigare levande persons minnen:

"Man får tänka sig att minnen av en person som levt och dött på en plats, finns fästade vid föremål eller natur i den trakten, och kanske kan de sedan snappas upp av någon nyligen född människa, som uppfattar dessa minnesfragment som erinringar av ett eget, föregående liv."⁶

Existentiella grundantaganden

Hur ser man på reinkarnationen inom olika trosriktningar? Inspirerad av ett föredrag av Kjell Höglund för många år sen vill jag presentera de möjliga antaganden om existensen man teoretiskt skulle kunna tänka sig:

1. Vi kommer från ingenstans, lever, dör och går till ingenstans, dvs ett ett-livs-perspektiv. Vi är vår kropp. Detta synsätt omfattas i huvudsak av personer med en materialistisk grundsyn, s.k. ateister.
2. Vi kommer från ingenstans, lever, dör och går in i "evigheten" eller "någonstans", även det ett ett-livs-perspektiv, som inkluderar en överlevnadshypotes. Detta synsätt är ett traditionellt kristet perspektiv.
3. Vi kommer från "någonstans", lever, dör och går till "ingenstans", också det ett ett-livs-perspektiv. En teoretisk hypotes.
4. Vi kommer från "någonstans", lever, dör och går till "någonstans", men utan att återfödas.
5. Vi kommer från "någonstans", lever, dör och går till "någonstans", återföds, lever, dör och återvänder till "någonstans" i en evig process, dvs ett "fler-livs-perspektiv". Detta grundantagande kan ta sig två olika uttryck. Dels ett klart utvecklingsperspektiv där varje inkarnation är en utveckling av föregående. Dels en tro att vi ibland kan gå tillbaka i utvecklingen och bli till djur. Dessutom finns i båda dessa alternativ antingen tron på att vi växlar kön mellan inkarnationerna eller att vi bara inkarnerar som samma kön.

Kristendomen

Enligt den kristna läran lever vi bara en gång, men går efter döden in i en evig existens. Vissa kristna grupper tror på återuppståndelsen i fysisk materia. Vissa menar t.o.m att vi återfår vår gamla kropp på den yttersta dagen.

Buddismen

Enligt buddismen existerar inget jag som överlever döden. Det kan alltså inte reinkarnera. Däremot finns det en "oavbruten ström av mentala processer" utan något bestående, sammanbindande jag. Livstörsten hos en individ ger upphov till en ny individ, som inte är densamma som föregående, men en följd av denne. Vissa buddistiska skolor menar också att

---

⁵ I Sökaren 7, 1986 "Skeptiska tankar kring reinkarnationen"

⁶ Se not 3.

en människa kan födas som djur i nästa liv. Ja, sannolikheten för att bli människa igen i nästa liv är lika stor som sannolikheten att en sköldpadda på havets botten får en livboj, som ligger på havets yta om halsen, när den stiger upp för att hämta luft. Chansen är således liten. Det är en av anledningarna till att många buddister har mycket bråttom att nå "enlightment", upplysning, i detta liv. Målet för buddisterna är att slippa ifrån de ständiga återfödslarna.

Teosofin och antroposofin

Teosofin grundades av madam Helena P Blavatsky 1875. Enligt teosofin är "'människan alltid människa', såvida vi icke avhandla fallet om en 'förlorad själ'"⁷. James A Long (1984), teosof och författare av "*Den goda lagen - samtal om karma och andra livsfrågor*" betonar det orimliga i att själen skulle inkarnera i en djurkropp. Däremot kan man byta kön mellan inkarnationerna, menar teosoferna. Enligt antroposoferna har också människan alltid varit människa, men hon utvecklas genom många liv. Enligt Rudolf Steiner, antroposofins grundare, inkarnerar människan ungefär vart tusende år. Antroposofen talar om att "djuren valt att stå tillbaka" för att "människan ska få vara människa".

Nyandligheten - "New Age"

Reinkarnationstanken finns inom de flesta grupper inom "New Age". Reinkarnationen innebär utveckling. Jag citerar Kristina Wennergren som får representera detta synsätt: "Enligt reinkarnationsläran kommer vi tillbaka till jorden om och om igen tills vi har fullkomnats och förfinats till högsta perfektion". Man byter kön mellan inkarnationerna eftersom man menar att människan behöver alla typer av erfarenheter, både som män och som kvinnor, för att utvecklas till fulländning. Man menar också, enligt Kristina Wennergren, att man väljer sina "föräldrar, tiden och platsen för vår födelse, uppväxt och fortsatta levnad. Vi har noggrant valt den familj som bäst ger oss möjligheter att arbeta ut och lära nödvändiga, karmiska läxor" (a.a. sid 376).

Martinus syn på reinkarnationen

"Döden är livets största överraskning" har Martinus sagt. Han menar att döden så småningom ska upphöra att vara ett mysterium. Döden är egentligen ingen död, utan en födelse till ett annat, ett andligt tillvaroplan. Här skiljer han sig inte från många andra lärare. Men Martinus går längre än någon jag mött i andra trossystem. Med en logisk förklaringsmodell visar han varför reinkarnationen måste vara ett "orubbligt faktum" och varför det i princip inte är möjligt att byta kön mellan inkarnationerna.

Martinus erinrar oss om att vi människor egentligen redan under vår livstid upplever många inkarnationer. Våra mikroväsen, atomer, molekyler och celler dör och byts ut. Varje minut föds och dör celler i vår organism. Denna är underkastad en ständig förvandlingsprocess. På några månader är den nästan helt förnyad. "Det är sålunda inte något ringa antal kroppar som en äldre människa redan lagt bakom sig", skriver Martinus i artikeln *Reinkarnationsprincipen*.

Det levande väsendets medvetande eller psyke är en evig "realitet som existerar i strål- och vågform", skriver han i samma lilla skrift (s. 9). Det är dessa energier som förorsakar hela livsförnyelsen och organismförvandlingen. Att jordmänniskan måste genomgå "döden" för att

---

⁷ Purucker, Ockult ordbok, sid 225. En förlorad själ verkar vara en synnerligen ond och själlös människa som kommer att "dö och återfödas utan avbrott" - likväl ej utan hopp om slutlig återlösning.... (a.a. sid 247).

genomföra ett organismbyte beror på ofullkomlighet i skapelseprocessen. Detta får dock inte tolkas så att det finns något ofullkomligt i skapelsen. "Allt är mycket gott", menar Martinus och allt är därmed fullkomligt, men allt är också under utveckling. Även skapelseprocessen. Ofullkomligheten är en del av fullkomligheten.

Kretsloppen

Allt som existerar leds av en kretsloppsprincip. Dygnet, årstiderna, naturen genomgår kretslopp. Allt förändras enligt bestämda fysiska och andliga lagar. Varje levande väsen är en evig realitet, stadd i en kontinuerlig utveckling i en evig kedja av spiralkretslopp. Utvecklingsvägen går genom mineral-, växt- och djurriket. I dessa riken inkarnerar vi i materien där det gör ont att tänka fel. Vår ständiga strävan efter att uppleva behag och lycka driver oss att utveckla strategier för att må bra. Intelligens och känsla växer och utvecklas med motgångarna. I liv efter liv hamnar vi i "undervisningssituationer" som tvingar oss att tänka efter, att känna, att pröva nya problemlösningar. Och, som Martinus säger "Där okunnigheten avlägsnas, upphör det s k 'onda' att existera"⁸. Livet i de andliga rikena blir som ett sommarlov. Där får vi, med våra tankar som kommunikationsmedel, "besöka zoner och sfärer allt efter egen önskan".

Reinkarnationen - en utvecklingsväg

Martinus är således mycket klar och entydig när det gäller reinkarnationen. Den är en utvecklingsväg. Den gäller alla existerande varelser på alla existentiella nivåer i tillvaron. Allt är levande väsen i utveckling. Mineral, växter, djur, atomer, organ, jordmänniskor, klot, solsystem, galaxer osv. Alla "föds", upplever livet och "dör". Alla utan något som helst undantag. Det finns inga "förlorade själar", inga förtappade, inga vilsekomna. Alla är vi yngre eller äldre bröder och systrar stadda i en evig utveckling. Det närmaste målet för våra inkarnationer i det utvecklingsspiral vi för närvarande befinner oss i är att vi alla ska bli Kristusväsen, där Jesus är förebilden. När vi kan be "Fader förlåt dem ty de veta icke vad de göra", när vi kan vända andra kinden till, när vi kan be "Ske icke min vilja, utan Din" då har vi nått ytterligare ett delmål på vår eviga vandring. Under eoner av tid kommer vi då att vara på sommarlov i de andliga rikena, i Vidsomsriket, i Den gudomliga världen och i Salighetsriket. Tills det är dags för nästa spiral, nästa fas på vår eviga färd.

Födelsesättet förändras

Enligt Martinus kommer vi så småningom att utveckla förmågan att göra en "övergång" mellan den fysiska och andliga världen "lika fullkomlig som övergången för den jordiska människan i dag är från barndom till ungdom, från ungdom till mannaålder och från mannaålder till ålderdom."⁹ Då behöver vi inte längre den "bytesprocess" vi idag kallar "döden". Metoden att födas genom kvinna är en "primitiv" och outvecklad metod. Vi kommer att lära oss materialisera oss med tankens kraft. Det innebär att vi kan "inkarnera" som "vuxna", uppleva det vi behöver lära oss och dematerialisera oss när undervisningen är avklarad. De första materialisationsexperimenten kommer, enligt Martinus, att ske i laboratorier.

---

⁸ LB I, st 19

⁹ Martinus: Reinkarnationsprincipen, s 11-13.

Könsbyte är ologiskt

En stöttesten för många är frågan om könsbyte mellan inkarnationerna. Vad jag förstått är Martinus den ende, vars utvecklingssyn gör det i princip otänkbart med könsbyte. Vi har genom många inkarnationer tränat upp förmågan att skapa den kropp vi har idag. Jag har utvecklat "talangkärnor" för att skapa en kvinnokropp och har alltså inte förmåga att skapa en manskropp i denna utvecklingspiral. Varje djur och jordmänniska har dock både en maskulin och en feminin pol. När jag för tusentals inkarnationer sedan var en "kvinna i renkultur" (i mitten av djurriket), var min maskulina pol latent, dvs helt "sovande", och min feminina pol var i kulmination¹⁰. Allt efter som jag inkarnerat om och om igen har min maskulina pol utvecklats, liksom männens feminina pol. Enligt Martinus står vi jordmänniskor idag nära den punkt där våra maskulina och feminina poler blir lika mycket utvecklade. Den dagen, som gissningsvis ligger några hundra år in i framtiden, framstår vi som androgyna väsen, vi är människor "i Guds avbild".

Samma gudomliga källa...

Likheterna mellan Martinus syn och många andras synsätt är stora. De har med stor sannolikhet hämtat sina sanningar från samma gudomliga källa. Att olikheterna ändå finns kan tolkas som att förmågan att lyssna på denna gudomliga källa varit mycket olika hos olika "lärare", beroende på kultur, aktuella trossystem, lärarens personliga förmåga att uppfatta och att återge osv. Dessutom har dessa olika lärare haft lärjungar med olika individuella behov och förmågor att lyssna och tolka o.s.v.

"Kappteori" eller "talangteori"?

Förenklat skulle jag vilja beskriva skillnaderna i reinkarnationssyn med begreppen "kappteorier" och "talangteorier". Med "kappteorier" menar jag de reinkarnationsteorier som bygger på tron att jag "väljer" kropp ungefär på samma sätt som jag väljer kappa. Jag väljer den kappa jag har störst nytta och behov av i just detta liv, en "kvinnokappa" eller en "manskappa". En "djurkappa" eller en "människokappa". En "alkoholistkappa" eller en "professorskappa". På samma sätt "väljer" jag föräldrar, omgivning osv. "Talangteorin", som mig veterligt endast Martinus står för, menar att jag bara kan skapa den kropp jag har talang för att skapa och skapelsen styrs, förutom av talangkärnor, av karma och önskningar.

Konklusion

Så vad har vi kommit fram till? Talar indicierna för ett fler-livs-perspektiv eller för ett ett-livs-perspektiv? Är vi stadda i utveckling? Talar teorierna om ett "fler-livs-perspektiv" för "kappteorin" eller "talangteorin"? Det måste varje andlig forskare själv bedöma och ta ställning till. Tills vidare kan vi bara studera, kritiskt granska och reflektera, skapa hypotser och pröva dem i våra liv.

---

¹⁰ Se text LB V st 1650 och 1937.

REFERENSER

Cockel, Jenny (1993) *Sökandet efter mina barn från ett tidigare liv - En sann berättelse*, Falun: Forum.

Cranston, Sylvia & Williams, Carey (1984) *Reincarnation - A New Horizon in Science, Religion, and Society*, New York: Julian Press.

Fiore, Edith (1987) *The Unquiet Dead*, New York: Ballantine Books.

Hellertz, Pia (1989) *Tänk om...! Om kunskapsutveckling ur ett ett-livs- och ett fler-livs-perspektiv*, Högskolan i Örebro.

Jacobson, Nils-Olof (1971) *Liv efter döden? - Om parapsykologin, mystiken och döden*, Uddevalla: Zindermans.

Kampman, Reima (1974) *Du är inte ensam – en undersökning av människans sidopersonligheter*, Parthenon.

Long, James A (1984) *Den goda lagen - Samtal om karma och andra livsfrågor*, Falun: Larson.

Martinus (u.å.) *Reinkarnationsprincipen*.

Moody, Raymond A (1975) *I dödens gränsland*, Stockholm: Natur & Kultur.

Moody, Raymond A (1990) *Ljuset ur tunneln - Nya rön om nära-döden upplevelsen*, Danmark: MånPocket.

Morse, Melvin (1998) *Förvandlad av ljuset - Nära-dödenupplevelsens genomgripande verkan*, Stockholm: Natur & Kultur.

Purucker, G de (1948) *Ockult ordbok*, Stockholm: Teosofiska bokförlaget.

Sabom, Michael B (1982) *Vi upplevde döden*, Borås: Natur & Kultur. Med förord av Göran Grip.

Stevenson, Ian (1966) *Twenty Cases Suggestive of Reincarnation*, New York: American Society for Psychical Research.

Wennergren, Kristina (1988) *Inre harmoni - den nya tidens sätt att tänka*, Göteborg: Regnbågsterapier.

Wretman, Johan (1984) *Kommer vi tillbaka? - Om reinkarnation i terapeutisk behandling*, Uddevalla: Zindermans.